

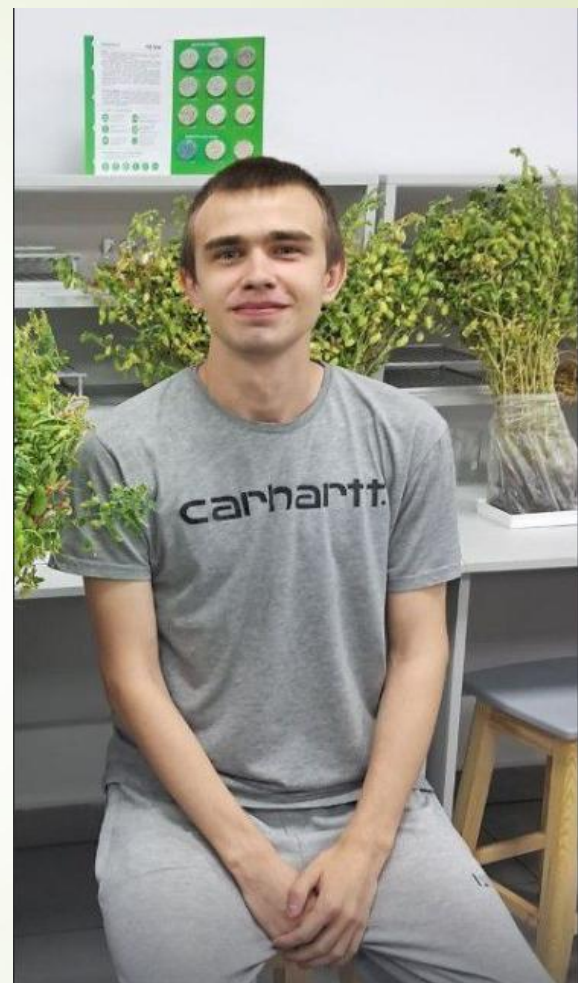
ЗВІТ
про роботу наукового гуртка
«Сільськогосподарська
ентомологія»

за 2023-2024 н.р.

**Керівник гуртка:
Людмила Кава**

**Староста гуртка:
Михайло Чепчак**

- **Наукова спрямованість гуртка:** діяльність гуртка спрямована на поглиблене вивчення сільськогосподарської ентомології та ознайомлення з сучасними досягненнями обмеження чисельності фітофагів.

Навесні 2024 року були організовані екскурсії з студентами в ботанічний сад НУБіПУ та плодощевий сад з метою вивчення видового складу комах, що там мешкають

1. У 2024 н.р. було проведено 12 засідань гуртка (7 – в очному форматі і 5 онлайн)

2. Старостою гуртка Чепчак М . підготовлено студентську наукову роботу і отримано ІІІ місце І туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у 2023/2024 н.р. зі спеціальності 162 «Біотехнології та біоінженерія»:
<https://nubip.edu.ua/node/146297>

Нагородження Михайла Чепчак (III місце I туру
Всеукраїнського конкурсу студентських наукових
робіт)

3. Гуртківці прийняли участь у III Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти, присвячена до 126-річчя НУБіП України «Досягнення і перспективи в захисті та карантині рослин». (23 квітня 2024 року) з виступами <https://nubip.edu.ua/node/146493>:

- Єлизавета Троян «Видовий склад домінуючих видів підгризаючих совок на посівах пшениці озимої»
- Владислав Павлюк «Типи вусиків у комах»
- Богдан Цап «Комахи-фітофаги у посівах гороху»

4. За результатами наукової роботи членів гуртка ними було опубліковано 6 тез впродовж 2024 року

ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ В ЗАХІСТІ ТА КАРАНТИНІ
РОСЛИН

Матеріал III Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти, присвяченій 126-річчю НУБіП України

(23 квітня 2024 р.)

Київ-2024

Зміст

І. СЕКЦІЯ - «ЕНТОМОЛОГІЯ»

Отримання та використання полісахаридів гливи звичайної (<i>Pleurotus ostreatus</i> Karst.) для росту і розвитку зернобобових культур.	
<i>Костенко П.О., Кава Л.П.</i>	12
Ентомокомплекс суніці. <i>Крикун К.В., Кава Л.П.</i>	13
Економічна ефективність захисту яблуні від яблуневого плодового пильщика. <i>Миронюк О.В., Кава Л.П.</i>	14
Штучні модулі для переніміалі корисної ентомофауни у природних умовах. <i>Михалевич Ю. М., Мазурок Д., Статківнич О.І.</i>	16
Biological effectiveness of insecticide based on active ingredient clothianidin 200 g/l + alpha-cypermethrin 100 g/l on sunflower culture for protection against complex pests. <i>O. Myshkivetz, O. Statkevich</i>	18
Управління шкідливими запасів у сучасних умовах: виклики та перспективи для агропромислового сектору України. <i>Манжарів О.С., Мороз С.Ю.</i>	19
Видовий склад та шкідливість ластовкруток (Tortricidae) у насадженнях яблуні. <i>М'якишко К.С., Кава Л.П.</i>	22
Особливості розвитку капустяної совки на посівах капусти білоголової. <i>Нечепуренко С.О., Лікар Я.О.</i>	23
Екологічна роль рослини-нектароносів для комах-запилювачів у природних екосистемах. <i>Салом Д.О., Статківнич О.І.</i>	25
Видовий склад та шкідливість внутрішньостеблових шкідників смородини. <i>Скортнова А., Кава Л.П.</i>	27
Біологія, морфологія і трофічна спеціалізація смугастої різнокольорової листовійки <i>Olethreutes arcuella</i> (Clerck, 1759). <i>Тарнавський Н.В., Стефановська Т.Р.</i>	28
Біологічні особливості та шкідливість лілійної трипидки <i>Liloscirtis lilii</i> (Scopoli, 1763). <i>Тарнавський Н.В., Круковський Р.Д., Статківнич О.І.</i>	31
Модель екологічної взаємодії між гірковантаном звичайним (<i>Aescalis hippocastanum</i> L.) та кантановою мінулою міддю (<i>Camptoclis obtridella</i>). <i>Тарнавський Н.В., Бондаренко Л.М.</i>	33
Видовий склад домінуючих видів підризаючих совок на посівах пшениці озимої. <i>Тролю С.Р., Кава Л.П.</i>	35
Дистанційний моніторинг шкідливих організмів. <i>Фрідріх В.А., Мороз С.Ю.</i>	36
Видовий склад фітофагів на посівах гороху озимого. <i>Цап В.В., Кава Л.П.</i>	38
Видовий склад комах-фітофагів на посівах ріпаку врого. <i>Шашкин О.П., Кава Л.П.</i>	40
Технологія вирощування кукурудзи та шкідливість лускокрилих шкідників. <i>Білий Р.В., Редька С., Лікар Я.О.</i>	41
Внутрішньостеблові шкідники злакових культур. <i>Степанюк О.С., Микошко К., Вітик Я.О.</i>	42

ВІДОВИЙ СКЛАД ДОМІНАНТНИХ ВИДІВ ПІДГРИЗАЮЧИХ СОВОК НА ПОСІВАХ ПШЕНИЦІ ОЗІМНОЇ

Троян Є.Р., студентка 4 курсу
 Науковий керівник: Кава Л.П., к.с.-г. наук, доцент
 Національний університет біоресурсів і природокористування
 України
 e-mail: litatroyan@ukr.net

35

Дослідження і перспективи в захисті та карантині рослин, 2024 р.
 Серія І – «Ентомологія»

У зерновому балансі країни провідне місце належить пшениці. Найважливіше завдання на перспективу – зростання врожайності й поліпшення якості зерна на основі інтенсифікації виробництва.

У середньому втрати рослинощадної продукції від шкідливих організмів складають 30%, а в періоди спадків розмноження шкідників можуть перевищувати 50%, а інколи врожай гине повністю. Із шкідників озимої пшениці істотно значення мають підгризаючі совки, і особливо – ошма, яка поширена повсюдно, але масово розмножується в східних і центральних областях.

Метою наших досліджень було: визначити видовий склад підгризаючих совок, простежити фенологію домінуючих видів підгризаючих совок в умовах господарства та визначити заселеність ниви посівів озимої пшениці протягом вегетаційного періоду 2023 року.

У результаті досліджень нами було встановлено, що домінуючим видом підгризаючих совок в умовах господарства була ошма сова, яка становила 92,3% від загального числа всіх виявлених підгризаючих совок. Заселення посівів пшениці в умовах господарства становило 0,7-1,2 екз/м². В умовах господарства ошма сова зимувала у сталій гусениці VI-го віку у ґрунті на глибині 18-25 см у земляній печері.

Навесні гусениці підіймалися до поверхні ґрунту і залетувалися. Визначили диньку залетювання гусениць, встановлено, що 5% лялечок від числа гусениць озимої совки були виявлені 15.04, 54% лялечок від числа гусениць виявлено 30 квітня. Залетювання совки в умовах господарства закінчується в другій половині травня. Метелики вижили з лялечок і жилилися для дозрівання яєць 4-7 днів.

Літ метеликів покоління, що переживало, спостерігався у II-III декаді травня. Літ метеликів I-го покоління в середньому тривав 30-40 днів. Плодючість самців становила від 100-200 до 2000 і більше яєць на самоплю. Яйцекладка відбувалася увечері, іноді ввдень, коли метелики зовалися під листками. Через 6-12 днів відроджувалися гусениці, які починали живитися новими личоточками рослин, а з III-го віку – дуже пошкоджували культурні рослини. Гусениці III-VI віків зовалися у ґрунті біля рослин і вилзали на поверхню тільки ввечері та вночі. Живлення гусениць тривало 24-36 днів і залежало від погоди. Закінчивши розвиток гусениці робили у ґрунті на глибині 4-6 см печерку, в якій перетворювалися в прохвиру, через 5-6 днів після цього лички та залетувалися. Розвивалися лялечка 10-15 днів. В середньому розвиток одного покоління озимої совки тривав 50-70 днів. Метелики II покоління з'являлися в липні і літали до середини вересня. Самці відкладали яйця на забур'янені поля, на стерню, низькорослі та пізні посіви просяних культур. Гусениці II покоління жилилися до

36

Дослідження і перспективи в захисті та карантині рослин, 2024 р.
 Серія І – «Ентомологія»

жовтня з'являлися ошмики, а потім опускалися у глибші шари ґрунту на зимівлю.

Проаналізувавши біологію розвитку озимої совки на озимій пшениці – основній зерновій культурі нашої країни – можна зробити висновок, що система захисту проти цього шкідника буде ефективною лише в тому випадку, коли в ній будуть гармонійно поєднані агротехнічні, біологічні і хімічні методи захисту.

Для сучасних ентомологічних спостережень в агробіоценозах використовуються різні типи дронів: з фіксованим крилом та контери з 4, 6, 8 гвинтами. Основні відмінності між ними полягають у дальності та тривалості польоту, коефіцієнту корисної дії, методах запуску та посадки, а також вартості. Основною особливістю БПЛА є можливість використання спектральних камер для отримання знімків у ближньому інфрачервоному спектрі, що дає можливість розрахувати індекс NDVI та прийняти ефективні рішення про наступний агрозахід.

Важливим аспектом дистанційного моніторингу є отримання якісних зображень уражених рослин фітопатогенами, комахами-фітофагами, а також ступінь засміченості посівів бур'янами, зокрема й ставу живлення сільськогосподарських культур протягом вегетаційного періоду.

Застосування у сучасному землеробстві високоточних супутників та дронів для проведення дистанційного моніторингу фітосанітарного стану посівів з оцінкою сезонної динаміки заселення посівів фітофагами й густоти посівів та постійного спостереження за фітосанітарним станом рослин сприяє забезпеченню оптимальними рішеннями щодо строків і термінів управління чисельністю шкідників у регіоні спостережень, оптимізації комплексних заходів контролю шкідників і отриманню високих та сталих врожайів соняшнику.

УДК 656

ВІДОВИЙ СКЛАД ФІТОФАГІВ НА ПОСІВАХ ГОРОХУ ОЗИМОГО

Цай Б.В., студент 4 курсу

Науковий керівник: Кава Л.П., к.с.-г. наук, доцент
 Національний університет біоресурсів і природокористування
 України
 e-mail: bodiva7019@ukr.net

Сучасний рівень валового виробництва зерна зернобобових культур у країні не задовольняє потреб народного господарства. Розрахунки показують, що вони можуть бути задоволені при доведенні валових зборів зерна їх в Україні не менш як до 10-12 млн т.

Серед зернових бобових культур, які вирощують в СНД, горох

Щоб зацікавити ентомологією випускників шкіл та ознайомити з діяльністю гуртка більший загаль людей була створена сторінка у фейсбуці, яка наповнюється цікавим контентом

<https://www.facebook.com/groups/3942395882534299>

